

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Sakálovej a členov senátu JUDr. Edity Bakošovej a JUDr. Ľubora Šeba, v právnej veci žalobkyne **K. B.**, zastúpenej Mgr. R. K., proti žalovaným **1/ J. N.**, zastúpeného JUDr. D. C., **2/ P. H.**, o **91.796,952 Eur (2.765.475,- Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp.zn. 8C 969/1999, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. januára 2010, sp. zn. 6Co 116/2009 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a**.

Dovolanie proti výroku, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ a o trovách konania štátu vo vzťahu k žalobkyni, **o d m i e t a**.

Žalovanému 1/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa naposledy upraveným návrhom domáhala, aby súd uložil žalovaným spoločne a nerozdielne zaplatiť jej sumu 2.783.641,- Sk (92.399,953 Eur), keď žiadala o zvýšenie odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia na 50-násobok sumy priznanej jej lekárskymi posudkami pričom náhrada škody za bolesť predstavuje sumu 1.211.250,- Sk (40.206,134 Eur) a odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia sumu

1.500.000,- Sk (49.790,878 Eur). Návrh odôvodnila tým, že 9. augusta 1998 utrpela pri dopravnej nehode početné ťažké zranenia, ktorých spôsob liečby bol bolestivý, pri liečbe sa vyskytli komplikácie a poranenia, ktoré vzhľadom na svoju závažnosť zanechali na jej zdraví následky trvalého charakteru. V priebehu konania žalobkyňa podaním zo 4. mája 2004 zobrala svoj návrh späť v časti týkajúcej sa sumy 18.166,- Sk (603 Eur), v ktorej súd prvého stupňa uznesením z 30. augusta 2004 č.k. 8C 969/1999-121, konanie zastavil.

Okresný súd Žilina rozsudkom z 9. februára 2005 č.k. 8C 969/1999-138 v spojení s opravným uznesením z 2. marca 2009 č.k. 8C 969/1999-200 uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 42.695,68 Eur (1.286.250,- Sk), v časti, v ktorej sa žalobkyňa domáhala, aby súd uložil žalovanému 1/ zaplatiť jej sumu 49.101,27 Eur (1.479.225,- Sk) návrh zamietol, voči žalovanému 2/ návrh v celom rozsahu zamietol, účastníkom náhradu trov konania nepriznal, žalovanému 1/ uložil povinnosť zaplatiť trovy konania štátu v sume 143,40 Eur (4.320,- Sk) a uložil mu tiež povinnosť zaplatiť na účet súdu súdny poplatok 2.259,18 Eur (68.060,- Sk). Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalovaný 1/ zapríčinil dopravnú nehodu, pri ktorej došlo k poškodeniu zdravia žalobkyne a boli u neho splnené všetky predpoklady občianskoprávnej zodpovednosti, pretože príčinou dopravnej nehody bol ním vykonávaný nesprávny predbiehajúci manéver. Pokiaľ išlo o žalovaného 2/, zistil absenciu príčinnej súvislosti medzi jeho protiprávnym úkonom a škodou na zdraví žalobkyne, preto žalobu proti nemu zamietol. Pri rozhodovaní o návrhu na mimoriadne zvýšenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vychádzal z vyhlášky č. 32/1965 Zb. a s prihliadnutím na zranenia a ťažkú liečbu, ktorú musela žalobkyňa v dôsledku poškodenia svojho zdravia podstúpiť, za primerané zvýšenie bolestného považoval 50-násobok základného bodového ohodnotenia stanoveného lekárom vo výške 807,5 bodu, t.j. 1.211.250,- Sk (40.206,134 Eur) a poškodenie zdravia žalobkyne s celoživotnými trvalými následkami považoval za výnimočný prípad, ktorý opodstatňuje mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia na 5-násobok základného bodového ohodnotenia vykonaného lekárom vo výške 500 bodov, t.j. 75.000,- Sk (2.489,54 Eur). O trovách konania vo vzťahu k žalovanému 1/ rozhodol podľa § 142 ods. 2 O.s.p. a vo vzťahu k žalovanému 2/ podľa § 142 ods. 1 O.s.p., o trovách štátu rozhodol podľa § 148 ods. 1 O.s.p. a rozhodnutie o poplatkovej povinnosti za žalobu odôvodnil ustanovením § 4 ods. 2 písm. ch/ a § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb.

Na odvolanie žalobkyne a žalovaného 1/ Krajský súd v Žiline rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s jeho opravným uznesením vo výroku, ktorým bola žaloba žalobkyne voči žalovanému 2/ zamietnutá a vo výroku, ktorým mu nebola priznaná náhrada trov konania, potvrdil, výrok o povinnosti žalovaného 1/ zaplatiť súdny poplatok za žalobu zrušil a žalovanému 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V ostatných výrokoch v spojení s opravným uznesením napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalovaný 1/ je povinný žalobkyňu zaplatiť sumu 1.799,94 Eur (54.225,- Sk) do troch dní a vo zvyšku žalobu voči žalovanému 1/ zamietol, žalobkyňu uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 1/ náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania vo výške 1.460,98 Eur do troch dní na účet advokáta a uložil jej povinnosť zaplatiť náhradu trov konania štátu vo výške 71,7 Eur do troch dní. Potvrdzujúci výrok vo vzťahu k žalovanému 2/ odôvodnil v konaní preukázaným skutkovým stavom, podľa ktorého žalovaný 2/ síce porušil právnu povinnosť a cez plnú čiaru predbiehal ďalšie osobné motorové vozidlo, táto skutočnosť však nebola bezprostrednou príčinou vzniku žalobkyňou uplatnenej škody. Konanie žalovaného 2/ nebolo priamou príčinou toho, že žalovaný 1/ napriek tomu, že žalovaný 2/ predbiehal iné motorové vozidlo, urobil predbiehajúci manéver. Podľa názoru odvolacieho súdu nebolo možné dospieť k jednoznačnému záveru, že aj v prípade, ak by žalovaný 1/ nepredbiehal motorové vozidlo žalovaného 2/, by žalovaný 2/ zapríčinil svojim manévrom vznik škody na zdraví žalobkyne. Pokiaľ išlo o výrok, ktorým zmenil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a žalobu zamietol, odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie poukazom na ustanovenie § 100 ods. 1 a § 106 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a vznesením námietky premlčania žalovaným 1/ v odvolacom konaní. Uviedol, že žalobkyňa sa minimálne o tom, kto za škodu zodpovedá, dozvedela v rámci trestného konania vedeného na Okresnom súde v Žiline, č.k. 5T 610/98 a to právoplatnosťou trestného rozkazu, ktorú tento nadobudol 17. januára 1999 a na základe ktorého bol žalovaný 1/ uznaný vinným z trestného činu ublíženia na zdraví, ktorého sa dopustil pri dopravnej nehode X, kedy došlo k poškodeniu zdravia žalobkyne. Na túto skutočnosť poukázala žalobkyňa aj v podanom žalobnom návrhu a trestný rozkaz k návrhu pripojila, teda najneskôr 1. júna 1999, kedy bol žalobný návrh vyhotovený, už musela mať vedomosť o tom, že žalovaný 1/ zodpovedá za škodu, ktorú si uplatňovala. Vedomosť o výške škody pri bolestnom vzniká momentom ukončenia liečebného procesu a pri sťažení spoločenského uplatnenia v deň, kedy sú preukázateľné nepriaznivé trvalé následky pre životné úkony poškodeného a kedy je možné ich ohodnotiť. Žalobkyňa si uplatňovala mimoriadne zvýšenie na základe lekárskeho posudku MUDr. J. T., odvolací súd teda vychádzal z toho, že deň, kedy boli tieto posudky vyhotovené (posudok o bolestnom 2.

decembra 1998 a o sťažení spoločenského uplatnenia 16. septembra 1999), bol časový okamih, ku ktorému bolo možné ohodnotiť ustálený zdravotný stav žalobkyne a nepriaznivé trvalé následky pre jej ďalšie životné úkony. Žalobkyni pokiaľ ide o jej nárok na náhradu mimoriadneho zvýšenia bolestného začala dvojročná premlčacia lehota plynúť najneskoršie 1. júna 1999 (t.j. deň, kedy sa najneskôr mohla dozvedieť podľa názoru krajského súdu, kto za škodu zodpovedá, ktorej výška bola stanovená posudkom MUDr. T. o bolestnom) a pri nároku na mimoriadne zvýšenie sťažení spoločenského uplatnenia 16. septembra 1999 (deň vyhotovenia posudku o výške sťažení spoločenského uplatnenia). Pri bolestnom teda dvojročná premlčacia lehota uplynula 1. júna 2001 a pri sťažení spoločenského uplatnenia 16. septembra 2001. Preto, ak si žalobkyňa uplatňovala nároky na mimoriadne zvýšenie bolestného a sťažení spoločenského uplatnenia návrhom na zmenu žaloby 6. augusta 2002, ktorý bol doručený okresnému súdu 20. augusta 2002, k uplatneniu týchto nárokov došlo po uplynutí dvojročnej premlčacej lehoty a preto námietka premlčania vznesená žalovaným 1/ je dôvodná. Pokiaľ žalobkyňa poukazovala na to, že žalovaný 1/ uplatnený nárok uznal v konaní pred súdom prvého stupňa, čím došlo k predĺženiu premlčacej lehoty na 10 rokov v zmysle § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka, túto námietku odvolací súd nepovažoval za dôvodnú, pretože žalovaný 1/ uznal nárok žalobkyne čo do základu, nie však čo do výšky, preto nebolo možné aplikovať ustanovenie § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ani námietku žalobkyne, že podaním zo 6. augusta 2002 upravovala len výšku riadne a včas uplatneného nároku, nepovažoval odvolací súd za dôvodnú. Žalobkyňa si žalobou z 1. júna 1999 uplatňovala iba základné bodové ohodnotenie náhrady za bolesť, skutkovo nevymedzila nárok na mimoriadne zvýšenie bolestného a v podaní z 27. septembra 1999 rozšírila návrh o základné bodové ohodnotenie sťažení spoločenského uplatnenia, v ktorom taktiež skutkovo nevymedzila nárok na mimoriadne zvýšenie sťažení spoločenského uplatnenia, preto nemožno vysloviť, že podaním zo 6. augusta 2002 len upresnila výšku uplatneného nároku. Medzi účastníkmi nebola sporná oprávnenosť nároku žalobkyne voči žalovanému 1/ na náhradu základného bodového ohodnotenia bolestného a sťažení spoločenského uplatnenia a žalovaný 1/ tento nárok aj uznal čo do základu, preto odvolací súd priznal žalobkyni náhradu bolestného vo výške základného bodového ohodnotenia 24.225,- Sk a sťažení spoločenského uplatnenia vo výške 30.000,- Sk, čo predstavuje spolu 1.799,94 Eur. Vzhľadom na prevažný úspech žalovaného 1/ v konaní zmenil aj rozsudok súdu prvého stupňa v časti týkajúcej sa poplatkovej povinnosti za žalobu, pretože pre uloženie mu poplatkovej povinnosti nie je zákonný podklad. Rozhodnutie o trovách prvostupňového a odvolacieho konania odôvodnil ustanovením § 224 ods. 2, § 142 ods. 3 a § 150 ods. 1 O.s.p., keď dospel k záveru, že

na strane žalobkyne sú dôvody osobitného zreteľa hodné spočívajúce v tom, že táto je na materskej dovolenke, nie je manželkou biologického otca dieťaťa a jej jediným príjmom je rodičovský príspevok a preto žalovanému 1/ priznal náhradu trov konania len v rozsahu 1/2, t.j. vo výške 1.460,98 Eur.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Prípustnosť dovolania odôvodnila ustanovením § 238 ods. 1 a jeho dôvodnosť ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.. Podľa názoru žalobkyne súd nesprávne právne posúdil námietku premlčania vznesenú žalovaným 1/, z ktorého dôvodu jej nepriznal mimoriadne zvýšenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia a teda návrh v časti zaplata sumy 88.197,07 Eur zamietol a následne nesprávne rozhodol o povinnosti žalobkyne zaplatiť žalovanému 1/ a štátu, trovy konania. Uviedla, že poškodený má podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb. v prípade ujmy na zdraví nárok na odškodnenie za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia a ich výška sa určuje podľa jej § 7 na základe bodového ohodnotenia obsiahnutého v lekárskom posudku, pričom takto určené odškodnenie nemôže presiahnuť sumu 120.000,- Sk, z toho odškodnenie za bolesť nemôže presiahnuť sumu 36.000,- Sk. Nad vyhláškou určenú hornú hranicu poškodený nárok na odškodnenie za bolesť ako aj nárok na odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia nemá a mimoriadne zvýšenie môže priznať len súd. Súdne rozhodnutie má v takomto prípade konštitutívne účinky, t.j. na jeho základe vznikne poškodenému nárok na zvýšenie odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ktorý tu dovtedy neexistoval. Poukázala na ustanovenie § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak nie je ustanovené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz, z čoho je zrejmé, že nakoľko právo na mimoriadne zvýšenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vznikne až súdnym rozhodnutím, ktorým bude poškodenému priznané, nemohlo byť pred svojim vznikom vykonané a teda logicky ani premlčané. Z týchto dôvodov navrhla rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný 1/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedol, že právny záver odvolacieho súdu o premlčaní uplatneného nároku je správny a navrhol dovolanie žalobkyne zamietnuť.

Žalovaný 2/ právo vyjadriť sa k dovolaniu nevyužil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či je dovolanie v celom rozsahu prípustné.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V prejednávanej veci rozhodol odvolací súd rozsudkom. Dovolanie proti rozsudku je prípustné, pokiaľ je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné aj proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, ak odvolací súd vo výroku rozsudku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu a rozsudku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý jednak výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa a žaloba zamietnutá, jednak výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ a o trovách konania štátu vo vzťahu k žalobkyni. Procesnú prípustnosť oboch častí dovolania je potrebné skúmať samostatne.

Dovolanie žalobkyne je procesne prípustné (podľa § 238 ods. 1 O.s.p.) v časti smerujúcej proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa a žaloba zamietnutá. Len v tejto časti mohol dovolací súd pristúpiť k vecnému preskúmaniu napadnutého rozhodnutia.

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p., môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami, pokiaľ mali za následok nesprávne

rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., zaoberal sa dovolací súd predovšetkým otázkou, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľka žiadnu z týchto väd nenamietala a jej existencia nevyšla v konaní najavo.

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadať aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Ani vadu tejto povahy dovolateľka nenamietala a ani dovolací súd jej existenciu z obsahu spisu nezistil.

Dovolateľka namieta, že zmeňujúci rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav. Dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Právna úprava dovolania vychádza z toho, že dovolacím dôvodom podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. je dovolací súd viazaný v tom smere, že nemôže preskúmavať iné právne otázky než tie, ktoré boli dovolateľom označené. Aj keď nie je viazaný dovolateľom navrhnutým riešením týchto otázok, pri posudzovaní veci vyplýva pre dovolací súd určité obmedzenie. Názor dovolacieho súdu o správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu sa môže týkať len tých otázok, ktoré bol oprávnený posudzovať. To znamená, že dovolací súd sa vyslovuje o správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu iba z pohľadu dovolacích dôvodov. Záver, že rozhodnutie odvolacieho súdu je správne, je preto odôvodnený vtedy, ak právne otázky označené dovolateľom dovolací súd vyriešil v súlade so zákonom.

Žalobkyňa odvolaciemu súdu vytýka, že nesprávne vyhovel námietke premlčania nároku uplatneného z dôvodu zvýšenia výšky odškodnenia za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb., pričom poukazuje na ustanovenia § 100 až 110 Občianskeho zákonníka.

Názor žalobkyne, že právo na mimoriadne zvýšenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vznikne až súdnym rozhodnutím, ktorým bude poškodenému priznané, a preto nemohlo byť premlčané, nemožno považovať za správny, pretože žalobkyňa zjavne nerozlišuje pojmy „vznik práva“, „uplatnenie práva“ a „právo na plnenie“.

Premlčanie je uplynutie času stanoveného v zákone na vykonanie práva, ktorý uplynul, bez toho, že by právo bolo bývalo vykonané, v dôsledku čoho povinný subjekt môže čeliť súdnemu uplatneniu práva námietkou premlčania. Právo poškodeného uplatniť nárok na zvýšenie odškodnenia podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. vzniká poškodenému okamihom, kedy sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za škodu zodpovedá. Zvýšenie náhrady podľa § 7 ods. 3 citovanej vyhlášky môže byť priznané len súdnym rozhodnutím, podmienkou však je, aby toto právo poškodený uplatnil na súde v zákonom stanovenej premlčacej lehote. Na základe súdneho rozhodnutia vzniká potom poškodenému právo a zodpovednému subjektu povinnosť na plnenie, t.j., zaplatiť mimoriadne zvýšenie odškodnenia podľa § 7 ods. 3 citovanej vyhlášky.

Podľa § 1 vyhl. č. 32/1965 Zb., bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia spôsobené úrazom, chorobou z povolania alebo iným poškodením na zdraví (ďalej len „poškodenie na zdraví“) sa odškodňujú jednorázovo.

Podľa § 2 ods. 1 cit. vyhlášky, odškodnenie za bolesť sa poskytuje za bolesti spôsobené poškodením na zdraví, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov, a to podľa zásad a sadzieb ustanovených v prílohe tejto vyhlášky. Odškodnenie za bolesť musí byť primerané povahe poškodenia na zdraví a priebehu liečenia.

Podľa § 4 ods. 1 cit. vyhlášky, sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodňuje, ak poškodenie na zdraví má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len "následky"). Odškodnenie za sťaženie spoločenského

uplatnenia musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a spoločnosti.

Podľa § 7 ods. 3 cit. vyhlášky, v prípadoch hodných osobitného zreteľa môže súd odškodnenie za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia primerane zvýšiť, a to i nad sumu ustanovenú v odsekoch 1 a 2.

Podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia sa najneskoršie právo na náhradu škody premlčí za tri roky, a ak ide o škodu spôsobenú úmyselne, za desať rokov odo dňa, keď došlo k udalosti, z ktorej škoda vznikla; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

Zásadne je potrebné vychádzať z toho, že jednotlivé nároky na náhradu škody na zdraví sú samostatnými nárokmi, u ktorých bežia samostatné premlčacie doby. Počiatok ich behu je stanovený okamihom, kedy sa poškodený dozvie o škode a zodpovednej osobe. Jedná sa o tzv. subjektívnu premlčaciu dobu, pričom tzv. objektívna premlčacia doba podľa § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa v prípade nároku na náhradu škody na zdraví neuplatňuje. Počiatok subjektívnej premlčacej doby u práva na náhradu škody sa viaže na okamžik, kedy poškodený preukázateľne nadobudol vedomosť o tom, že mu vznikla škoda a kto za ňu zodpovedá, a nezávisí teda na tom, či a kedy si poškodený zabezpečí dostatok dôkazov alebo kedy sa vytvorí pre neho priaznivejšia procesná situácia na to, aby skutkové okolnosti, o ktorých má vedomosť, mohol v súdnom konaní preukázať.

Odvolačný súd správne vychádzal z toho, že v prípade nároku na odškodnenie za bolesť sa žalobkyňa dozvedela o škode v čase, kedy sa jej zdravotný stav ustálil a bolo možné objektívne vykonať bodové ohodnotenie bolesti a od momentu, kedy nadobudla vedomosť aj o osobe zodpovednej za vznik škody, začala bežať subjektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku na náhradu za bolesť.

Dvojročná subjektívna premlčacia doba na uplatnenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia sa podľa ustanovenia § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka odvíja odo dňa, kedy sa poškodený dozvedel o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. V tomto zmysle sa poškodený o škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia dozvie v čase, kedy sa

po skončení liečby jeho zdravotný stav natoľko ustálil, že bolo zistiteľné, či a v akom rozsahu k sťaženiu jeho uplatnenia v živote a v spoločnosti došlo a kedy je možné na základe skutkových okolností, ktoré má k dispozícii, objektívne vykonať jeho ohodnotenie.

Skutkové zistenia, z ktorých vychádzal pri rozhodovaní odvolací (aj prvostupňový) súd sú postačujúce aj pre rozhodnutie dovolacieho súdu. Ako vyplýva z obsahu spisu, žalobkyňa sa domáhala žalobou z 1. júna 1999 náhrady bolestného vo výške základného bodového hodnotenia stanoveného lekárskeho posudkom z 2. decembra 1998 vo výške 804.12 Eur (24.225,- Sk) a podaním z 27. septembra 1999 náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške základného bodového ohodnotenia stanoveného lekárskeho posudkom zo 16. septembra 1999 vo výške 995.82 Eur (30.000,- Sk). Podaním zo 6. augusta 2002, doručeným súdu 20. augusta 2002 sa žalobkyňa domáhala náhrady bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 50-násobku sumy priznanej týmito lekárske posudkami, vo výške 1.211.250,- Sk a 75.000,- Sk (40.206,13 Eur + 2.489.54 Eur).

Odvolací súd pri svojom rozhodnutí vychádzal zo zistenia, že žalobkyňa sa o tom, kto za škodu zodpovedá dozvedela v rámci trestného konania vedeného na Okresnom súde v Žiline sp. zn. 5T 610/98 a to z trestného rozkazu, ktorý nadobudol právoplatnosť 17. januára 1999. Pokiaľ ide o náhradu škody uplatnenú z titulu bolestného, odvolací súd vychádzal zo znaleckého posudku vypracovaného 2. decembra 1998 a pri sťažení spoločenského uplatnenia zo znaleckého posudku zo 16. septembra 1999. Na základe takto zisteného skutkového stavu odvolací súd vyslovil, že dvojročná premlčacia doba začala žalobkyňi plynúť na náhradu mimoriadneho zvýšenia bolestného najneskôr 1. júna 1999 t.j., odkedy mala žalobkyňa preukázateľne vedomosť o osobe zodpovednej za škodu a jej zdravotný stav bol ustálený a bolo možné vykonať bodové ohodnotenie bolesti a pri nároku na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia 16. septembra 1999, odkedy mala žalobkyňa vedomosť aj o výške škody. Dospel k záveru, že lehota na uplatnenie týchto nárokov uplynula žalobkyňi pri bolestnom 1. júna 2001 a pri sťažení spoločenského uplatnenia 16. septembra 2001, z čoho vyvodil záver, že návrh na mimoriadne zvýšenie náhrady škody podľa §7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb. bol 20. augusta 2002 uplatnený po uplynutí premlčacej lehoty a vzhľadom na vznesenú námietku premlčania zo strany žalovaného 1/, bol povinný na ňu prihliadnuť.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že žalobkyňa v tejto časti neopodstatnene napadla rozsudok odvolacieho súdu, pretože ten nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p., ktoré by mali za následok v tejto časti nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobkyne v tejto časti podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

Dovolanie žalobkyne smeruje aj proti výroku rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bolo rozhodnuté o trovách konania, ktoré však má povahu uznesenia, i keď je obsiahnuté v rozsudku. Vzhľadom na to treba prípustnosť dovolania proti takémuto výroku posudzovať podľa ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu.

Pokiaľ dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, je tento opravný prostriedok prípustný, ak smeruje proti zmeňujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu (§ 139 ods. 1 O.s.p.), alebo proti potvrdzujúcemu uzneseniu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 239 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), alebo ak ním bolo potvrdené buď uznesenie súdu prvého stupňa o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia (§ 239 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) alebo uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Podľa doslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie premetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákomom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Nakoľko v prejednávanej veci bola dovolaním napadnutá aj taká časť rozhodnutia odvolacieho súdu (trovy konania), ktorá spadá pod ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p., dovolanie v tejto časti nie je prípustné a je teda nepochybné, že prípustnosť dovolania v tejto časti je zo zákona vylúčená.

Vzhľadom k tomu, že prípustnosť dovolania v tejto časti nemožno vyvodiť z ustanovenia § 239 O.s.p. a ani z ustanovenia § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej

republiky dovolanie ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v tejto časti odmietol.

Úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože trovy súvisiace s odmenou jeho zástupcu za vyjadrenie k dovolaniu nepovažoval za potrebné na účelne bránenie práva, lebo v porovnaní s jeho vyjadreniami v základnom konaní, neobsahovalo žiadne nové právne významné okolnosti (§ 142 ods. 1 v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. februára 2011

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová